

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน
อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

COMMUNITY PARTICIPATION IN DEVELOPING TOURISM POTENTIAL
AT DOI MUSER MAE SOT DISTRICT, TAK PROVINCE

อัชฌาสิต อังกินันท์^{1*}, ประภาศิต โสภณจรัสกุล² และ ปาวาวิช ครูช³

อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว, คณะบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น^{1,2,3}

ผู้รับผิดชอบบทความ* : atchakit@gmail.com

Atchakit Ankinan^{1*}, Prakasit Soponjaraskun² and Pawat Cruz³

Lecturer-Department of Tourism Industry, Faculty of Business Administration,

Northern College^{1,2,3}

Corresponding author* : atchakit@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมและระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มภาครัฐ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มสมาชิกชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการ และประชากรที่อาศัยในชุมชน จำนวน ประชากร 720 คน กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 253 คน การวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก ชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากทรัพยากรที่มีความอุดมสมบูรณ์จากธรรมชาติ เช่น น้ำตกมูเซอ จุดชมวิวดอยเขียน ดอยแม่ห่ม่าย สวนอโวคาโด ไร่กะหล่ำปลี ไร่สตอเบอรี่ เป็นต้น อีกทั้งวิถีวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มูเซอที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ทั้งการแต่งกาย อาหารพื้นถิ่น และวิถีชีวิตสามารถจัดทำเป็นกลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก: เพิ่มศักยภาพชุมชน พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนอุตสาหกรรมท้องถิ่น 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข: ฝึกอบรม

Received: 27 March 2024

Revised: 14 June 2024

Accepted: 18 June 2024

Online publication date: 29 June 2024

ความรู้ ปลูกผิงทัศนคติ เป็นหนึ่งเดียวในชุมชน 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน: ส่งเสริมความตระหนักรักษาศิลปวัฒนธรรม 4) กลยุทธ์เชิงรับ: สร้างสวนดอกไม้ ส่งเสริมและอนุรักษ์ธรรมชาติประเภทน้ำตก ชมวิวที่มูเซอ โดยสามารถนำไปใช้วางแผน นโยบาย และการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวชายแดน โดยมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของคนชุมชนฐานรากในมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนบนฐานอัตลักษณ์ของดอยมูเซอ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.55)

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของชุมชน / ศักยภาพการท่องเที่ยว / ดอยมูเซอใหม่
อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

Abstract

The objectives of this research 1) Study guidelines for developing tourism potential at Doi Muser. 2) Study participation and the level of community participation in sustainable tourism management. It is mixed methods research with interviews with informants, namely government groups, community leaders. community member group Entrepreneur group and the population living in the community, the population was 720 people, the sample population was 253 people, content analysis Analyze the average and standard deviation.

The research results found that Guidelines for developing tourism potential at Doi Muser, Mae Sot District, Tak Province. The community has the potential to develop tourism. Due to the abundance of natural resources such as Muser Waterfall, Doi Sian viewpoint, Doi Mae Mai, avocado orchards, cabbage farms, strawberry farms, etc. In addition, the cultural way of the Muser ethnicity reflects their identity in both their dress. local food and way of life can be developed into strategies: 1) Proactive strategy: increase community potential Develop learning activities Support local industry 2) Corrective strategy: Pursue knowledge. Cultivate an attitude Be one in the community 3) Preventive strategies: Promote awareness Preserve arts and culture 4) Defensive strategy:

Create a flower garden. Promote and preserve nature Waterfall type, view at Muser It can be used to plan, policy, and determine strategies for developing tourism potential to support the expansion of the border tourism economy. It aims to raise the quality of life of people in the grassroots community in economic, social, cultural and environmental dimensions in a sustainable way based on the identity of Doi Muser, Mae Sot District, Tak Province. 2) Community participation in tourism development Overall, it is at a high level. Respondents had a high level of opinion regarding community participation as a whole (mean = 3.55).

Keywords: Community Participation / Tourism Potential / Doi Muser, Mae Sot District, Tak Province

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเจริญเติบโตซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างจากอุตสาหกรรมประเภทอื่น และมีหลากหลายธุรกิจที่เกี่ยวข้องก่อให้เกิด การกระจายอาชีพ ได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร และการขนส่ง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) มีแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจภาคบริการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง โดยเครือข่ายผู้ผลิตชุมชน การให้บริการจะมีโอกาสมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมและการพัฒนาหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

ดอยมูเซอ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีโอกาสในการพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว (OTOP Village) เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่คงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่ ท่ามกลางธรรมชาติล้อมรอบด้วยเนินเขาน้อยใหญ่ และมีศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านดอยมูเซอ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก เป็นชุมชนเล็ก ๆ บนดอยระหว่างเส้นทางจากตัวเมืองตากสู่อำเภอแม่สวดที่คนในชุมชนนำสิ่งที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การผสมสมุนไพรพื้นถิ่น การถักทอเสื้อผ้าแต่งกายพื้นเมือง ของใช้ กระจ่าง ของข้าวสวย เครื่องประดับพื้นเมืองที่ทำจากโลหะ และเส้นด้าย มีการปลูกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ปลูกสวนผลไม้แบบผสมผสานและกินได้ตลอดทั้งปี และมีกิจกรรมนันทนาการ สนุกสนานมากมายสไตล์ชุมชน โครงการท่องเที่ยวชุมชน จะทำให้เกิดการกระจายรายได้ จากการท่องเที่ยวกระจายตัวมากยิ่งขึ้น แต่ยังคงกระจุกตัวอยู่ในเขตบางพื้นที่

ชุมชนมีทรัพยากรสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม ทำให้ได้รับประโยชน์จากสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ สถานที่เหล่านี้ชุมชนพร้อมรองรับนักท่องเที่ยว ในการจัดทำกิจกรรมอาสา และเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็ก ๆ ที่จะช่วยพัฒนาจิตใจ อีกทั้งการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวที่ลึกลงไปถึงชนบท ยังช่วยกระจายเม็ดเงินสู่เศรษฐกิจชุมชนฐานรากของประเทศด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) สถานการณ์ปัจจุบันสภาพปัญหาของดอยมูเซอ อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก ในด้านความเข้มแข็งของชุมชนขาดกิจกรรมการส่งเสริมแผนการเรียนรู้ ด้านความรู้และการศึกษา ให้ความสนใจกับการทำงานอาชีพเกษตรกรรมเพื่อสร้างรายได้หลัก จุดอ่อนในหมู่บ้านเหลือแต่ผู้สูงอายุ มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ ขาดอาชีพเสริม ปัญหาด้านเศรษฐกิจของชุมชน คนว่างงาน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถนนแคบพื้นถนน ไฟฟ้าส่องทางยามค่ำคืนไม่ทั่วถึง ชาวบ้านจะมีความรักใคร่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน แนวทางการกำหนดแผนงานเพื่อพัฒนายังมีสภาพปัญหาดังนี้ผู้นำชุมชน/องค์กร ขาดทักษะในการจัดองค์ความรู้ชุมชนไม่มีระบบการจัดการองค์ความรู้ของชุมชนขาดการแลกเปลี่ยนความรู้การพัฒนาจากภายนอกของหมู่บ้าน แผนงานดูแลความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบสภาพแหล่งน้ำสาธารณะของชุมชนมีวัชพืชเพื่อบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม ประชาชนขาดความตื่นตัว ความตระหนักในเรื่องผลกระทบ (คณะทำงานแผนชุมชนหมู่บ้านดอยมูเซอ, 2566) งานวิจัยของชมพูนุท ภาณุภาส และคณะ (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารตามอัตลักษณ์พื้นที่นครแม่สลด จังหวัดตาก ซึ่งพบว่าศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหาร โดยมีจุดแข็งจากการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่งเสริมให้เกิดโอกาสในการท่องเที่ยวของพื้นที่ จุดอ่อนด้านความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว มีอุปสรรคที่สำคัญจากการขาดการสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้มีความเห็นว่าชุมชนบ้านส้มป่อยดอยมูเซอ อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก มีความพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดตาก เนื่องจากมีทรัพยากรที่โดดเด่นด้านชาติพันธุ์และเป็นเอกลักษณ์หากมีหลายภาคส่วนร่วมมือกันกับคนในชุมชนก็จะสามารถผลักดันให้ชุมชนบ้านส้มป่อย ดอยมูเซอ อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก สามารถพัฒนาให้ชุมชนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและสร้างรายได้ให้กับชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวดอยมูเซอ อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ

ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้ ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก และศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านส้มป่อย โดยชุมชนประกอบไปด้วยด้านวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติตามแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการใช้ประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการติดตามและประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และด้านการทำนุบำรุงรักษาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ กลุ่มประชากรที่อาศัยในชุมชนบ้านส้มป่อย โดยชุมชน อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก จำนวน 720 คน ที่มา: (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ละเมา) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 253 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 157 คน เพศชาย จำนวน 96 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณโดยใช้สูตรของ (Yamane, 1976) การเลือกกลุ่มตัวอย่างคำนึงถึงความเป็นเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 โดยมีระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.68

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เชิงคุณภาพ คือ กลุ่มภาครัฐ ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ละเมา จำนวน 5 คน 2) กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำกลุ่มท่องเที่ยว จำนวน 5 คน 3) กลุ่มสมาชิกชุมชน จำนวน 10 คน และ 4) กลุ่มผู้ประกอบการ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 25 คน

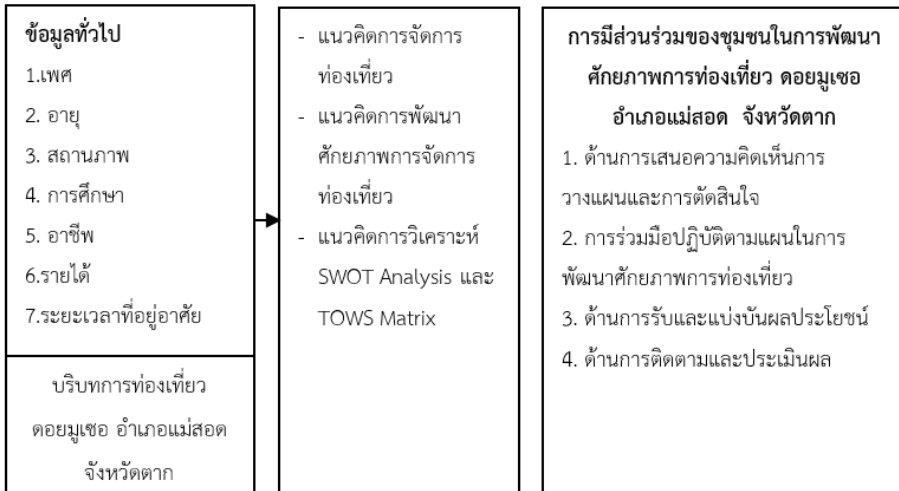
ตัวแปรที่ใช้ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนบ้านส้มป่อย โดยชุมชน อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการเสนอความคิดเห็นการวางแผนและการตัดสินใจ การร่วมมือปฏิบัติตามแผนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ด้านการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล

ขอบเขตระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2566 ถึง เดือนมกราคม 2567

ขอบเขตด้านสถานที่ บ้านส้มป่อย โดยชุมชน อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและระดับในการพัฒนาการท่องเที่ยว และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน และเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านส้มป่อย ดอยมูเซอ อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก มีสาระโดยสรุปในการดำเนินการวิจัยดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือทั้งสองประเภทดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามที่ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมและระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วยคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนบ้านส้มป่อย ดอยมูเซอ อำเภอ

แม่สอด จังหวัดตาก ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านส้มป่อย ดอยมูเซอ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การร่วมกันวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การร่วมกันปฏิบัติตามแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การได้รับผลประโยชน์ในการท่องเที่ยว การรวมคิดและประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การร่วมทำนุบำรุงรักษาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวการวัดระดับ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้วิจัยได้ใช้มาตรฐานวัดแบบ Likert's Scale (1976) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ใช้หลักการให้คะแนนตั้งแต่ 1-5 เรียงลำดับ ดังนี้ 5 หมายถึง อยู่ในระดับ มากที่สุด 4 หมายถึง อยู่ในระดับ มาก 3 หมายถึง อยู่ในระดับ ปานกลาง 2 หมายถึง อยู่ในระดับ น้อย 1 หมายถึง อยู่ในระดับ น้อยที่สุด ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม กำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของเบส (Best, 1970) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 การมีส่วนร่วมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 การมีส่วนร่วมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 การมีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 การมีส่วนร่วมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านส้มป่อย มีลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวดอยมูเซอ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยมีประเด็นคำถาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทของดอยมูเซอ แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะอื่น ๆ และนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์และหาข้อสรุปของงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ผู้วิจัยจะต้องเก็บรวบรวมจากผู้ให้ข้อมูลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลโดยตรง โดยการสัมภาษณ์ วัดนับหรือสังเกตจากแหล่งข้อมูล เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้ไม่เคยมีผู้ใดเก็บรวบรวมไว้ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทนี้ทำ 2 วิธี คือ การสำมะโน (census) และการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง (sample survey) 1) การสำมะโน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บ

รวบรวมข้อมูลจากทุก ๆ หน่วยงานของชุมชนบ้านส้มป่อยทั้งกลุ่มผู้นำชุมชน หัวหน้ากลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านส้มป่อย และเอกสารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ของชุมชนนำมาศึกษาค้นคว้ารวบรวมไว้ 2) การสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากบางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากชุมชนบ้านส้มป่อย เลือกมาเป็นตัวแทนจากทุก ๆ หน่วยของกลุ่มตัวอย่างที่เราต้องการที่จะศึกษาเท่านั้น ผู้วิจัยจึงเลือกตัวอย่างหรือตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาทำการศึกษาก็เป็นการเพียงพอที่จะทำให้สามารถประมาณค่าของสิ่งที่เราต้องการศึกษาทั้งหมดได้

การวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่ออินเทอร์เน็ต ปรากฏ ผู้นำชุมชนบ้านส้มป่อย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) ข้อมูลด้านลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนบ้านส้มป่อย ดอยมูเซอ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก วิเคราะห์เป็น ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านส้มป่อย ดอยมูเซอ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีลักษณะคำถามปลายปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่ง ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การอัดวิดีโอ การบันทึกเสียง และการถ่ายภาพ เสวนานำข้อมูลจากการสำรวจ การสัมภาษณ์ เทปทสนทนา เนื้อความจากเอกสาร ภาพถ่าย ดำเนินการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลตาม วัตถุประสงค์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านส้มป่อย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 2) ผู้วิจัยจัดระเบียบข้อมูลในแฟ้มเอกสาร บันทึกในระบคอมพิวเตอร์ แล้วนำข้อมูลทั้งหมด ทั้งจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ มาทำการรวมเป็นประเด็นหลัก ๆ พิจารณาจัดเป็นหมวดหมู่ 3) ผู้วิจัยสร้างบทสรุปในแต่ละประเด็น แล้วเขียนเชื่อมโยงกันเป็นบทสรุปสุดท้าย ที่มีความสัมพันธ์ครอบคลุม เน้นการวิเคราะห์แบบตีความ นำเสนอเชิงพรรณนา อธิบาย จัดทำเป็นข้อเสนอแนะนโยบาย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนแบบมีส่วนร่วมชุมชนบ้านส้มป่อย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนอำเภอแม่สวด จังหวัดตาก สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน มีความคิดเห็นว่าการอนุรักษ์และรักษาธรรมชาติ ใช้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและพันธุกรรมท้องถิ่นให้มีการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการควบคุมการใช้ป่าและน้ำที่โดยชุมชนเพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพแวดล้อมและเสื่อมคุณค่าธรรมชาติของพื้นที่นั้นมีความเป็นธรรมชาติ ถึงวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ มีพืชผักผลไม้ตามฤดูกาล ตลอดทั้งปี สามารถเป็นจุดขายได้ ในส่วนการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว สร้างสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามและปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมโดยไม่ทำลายธรรมชาติ ตัวอย่าง เช่นการสร้างทางเที่ยวเดินป่าและจุดชมวิวที่สามารถให้ผู้ท่องเที่ยวชมวิวโดยชุมชน ทางหน่วยงานควรสนับสนุนงบประมาณ ในการก่อสร้าง การส่งเสริมการศึกษาและบันเทิง สร้างกิจกรรมและโครงการท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การนำเสนอพิพิธภัณฑ์ การนำเสนอศิลปะและอาหารท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาครัฐสนับสนุนการส่งเสริมการให้ความรู้และการสร้างกิจกรรมหน่วยงานภาครัฐควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพท้องถิ่น สนับสนุนชุมชนท้องถิ่นในการผลิตสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การผลิตสินค้าและอาหารท้องถิ่น การทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นเมืองและ การสร้างพันธมิตร สร้างความร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงการให้การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการตลาดและการโฆษณา สร้างแคมเปญการโฆษณาและการตลาดที่เน้นความสวยงามและประสบการณ์ท่องเที่ยวที่โดยชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่นสวยงามและประสบการณ์ท่องเที่ยวที่โดยชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่น การพัฒนาพื้นที่ สร้างสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามและปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น การปรับปรุงถนนและสะพาน การสร้างที่จอดรถ และการมีระบบการจัดการการจราจรที่มีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์บริบทการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก นำไปสู่การเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนสามารถอธิบายเป็นกลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน และ 4) กลยุทธ์เชิงรับ ได้ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (SO)

1) การปรับสถานที่เป็นท่องเที่ยว: ปรับสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น สวนเกษตรโดยชุมชน ที่ที่ดีที่จะให้คนมาชมการเกษตรในช่วงเวลาที่เฉพาะ และ

มีโซนพักผ่อนร่มรื่น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว 2) การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว: สร้างกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น การเดินป่า และการดูนกและสัตว์ป่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร นอกจากนี้ยังสามารถจัดกิจกรรมชุมนุมการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น การส่งเสริมการศึกษาและการเข้าถึงข้อมูล: ส่งเสริมการศึกษาและการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับดอยมูเซอ อำเภอแม่สลอด ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และมีสัญญาณบอร์ดหรือป้ายโฆษณาที่ชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาถึงพื้นที่ 3) การสนับสนุนอุตสาหกรรมท้องถิ่น: สนับสนุนการผลิตสินค้าท้องถิ่นและอาหารอร่อยของพื้นที่ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น 4) การรักษาสิ่งแวดล้อม: ในกระบวนการพัฒนาท่องเที่ยว ควรให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อม ใช้มาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมในกิจกรรมท่องเที่ยว และสร้างความตระหนักในประชาชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม 5) การสร้างบุคลากรที่มีความรู้และทักษะ: สร้างโครงสร้างการท่องเที่ยวที่มีบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการบริการนักท่องเที่ยว 6) การสร้างพันธมิตรธุรกิจ: สร้างพันธมิตรธุรกิจระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาท่องเที่ยวในพื้นที่ 7) การจัดงานเทศกาลท่องเที่ยว: จัดงานเทศกาลท่องเที่ยวท้องถิ่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างโอกาสให้กับธุรกิจท้องถิ่น 8) การสร้างระบบบันทึกข้อมูลและการประเมินผล: สร้างระบบเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ และทำการประเมินผลเพื่อปรับปรุงแนวทางการพัฒนาต่อไป

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)

1) องค์กรความรู้: เพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การจัดการตลาด การบริหารจัดการชุมชน เพื่อสร้างชุมชนที่แข็งแกร่งเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นสถานที่ท่องเที่ยว 2) ทำให้สมาชิกชุมชนตื่นตัว: ปลุกจิตสำนึกให้กับชาวชุมชนดอยมูเซออำเภอแม่สลอด จังหวัดตากให้มีความตื่นตัวเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแรงจูงใจให้ชาวชุมชนทุกคนช่วยกันพัฒนาชุมชนของตนเอง 3) เป็นหนึ่งเดียว: ส่งคณะตัวแทนหมู่บ้านไปดูงานเพื่อนำกลับมาพัฒนาชุมชนให้ชาวชุมชนมีทัศนคติเป็นหนึ่งเดียวเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านสู่การเป็นสถานที่ท่องเที่ยว 4) ประสานงาน: ประสานงานกับภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้ แนวทางการแก้ไขในการจัดการชุมชน 5) ปลุกฝัง: ถ่ายทอดทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนให้กับวัยรุ่นหรือเด็กในชุมชนเกิดความตระหนักถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นของชุมชนในอนาคต

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)

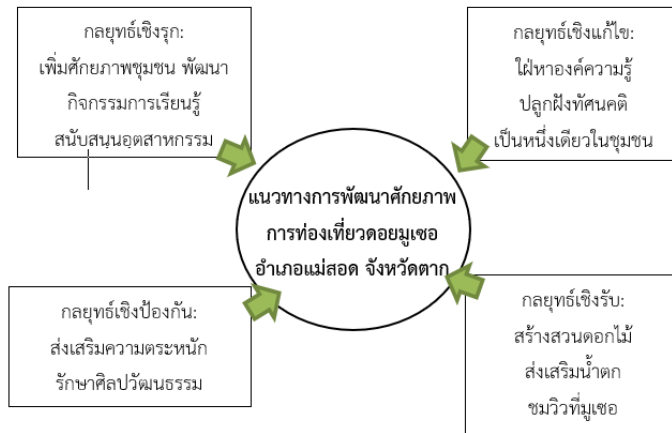
1) สร้างพื้นฐานพัฒนาการท่องเที่ยว: สร้างถนนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดีขึ้นเชื่อมต่อกับสถานที่ท่องเที่ยวดอยมูเซอ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้สะดวกขึ้น ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสำหรับสถานที่ท่องเที่ยว เช่น สร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 2) ส่งเสริมการศึกษาและสร้าง

ความตระหนัก: สร้างศูนย์อนุรักษ์ธรรมชาติและวิทยาศาสตร์ที่จะช่วยในการศึกษาและความเข้าใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับดอยมูเซอ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก จัดกิจกรรมการเรียนรู้และสถานที่ท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับชุมชน 3) สนับสนุนการพัฒนาชุมชน: สนับสนุนการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านการสร้างหรือสนับสนุน การแสดงศิลปวัฒนธรรมและงานศิลปะท้องถิ่น สนับสนุนธุรกิจท้องถิ่น เช่นการผลิตสินค้าท้องถิ่นและอาหารให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อการประชาสัมพันธ์ 4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและท่องเที่ยวยั่งยืน: สนับสนุนการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม สร้างแนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวยั่งยืนที่ทำให้พื้นที่นี้มีโอกาสสร้างรายได้ในระยะยาว 5) สร้างแคมเปญการตลาดและโปรโมชั่น: สร้างแคมเปญการตลาดและโปรโมชั่นที่น่าสนใจ ใช้สื่อสังคมและการตลาดออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว 6) สนับสนุนการศึกษาและอบรม: จัดอบรมและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลท้องถิ่นในด้านการบริการและ การนำเสนอสร้างโครงการ ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการจัดการการท่องเที่ยว 7) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน: ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น ที่จอดรถ ที่พักพร้อมกับการติดตั้งป้ายนำทาง

กลยุทธ์เชิงรับ (WT)

1) เส้นทางเดินป่า: ปรับปรุงเส้นทางให้เกิดความปลอดภัยทำให้เส้นทางที่เดินทางในป่าสามารถเดินได้ในหลากหลายวัยของนักท่องเที่ยว 2) สร้างสวนดอกไม้แม่สวด: สร้างสวนดอกไม้เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ไม่ต้องการที่เราเป็นระยะเวลานานหรือต้องการใช้ระยะเวลานานในการทำกิจกรรม 3) ปรับปรุงน้ำตกมูเซอ: สร้างสถานที่ทำกิจกรรมใกล้กับน้ำตกเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลินและสามารถทำกิจกรรมใกล้น้ำตกได้อย่างสะดวกสบาย 4) ชมวิวที่ดอยมูเซอ: ทำการส่งเสริมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับจุดชมวิวต่างๆ ที่มีหลากหลายจุดบนดอยมูเซอ 5) การพักผ่อนและสปา: จัดสร้างรีสอร์ทขนาดเล็กเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยมนุษย์แห่งใหม่ของดอยมูเซอโดยการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อการทำสปาสมุนไพร 6) สัมผัสวัฒนธรรมพื้นเมือง: จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมพื้นเมืองเพิ่มความหลงใหลของนักท่องเที่ยวที่มีดอยมูเซออำเภอแม่สวดจังหวัดตาก สามารถสรุปได้ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวออยมูเซอ อ.แม่สอด จ.ตาก
ที่มา: อัจฉลสิทธิ์ อังกินันท์ (2566)

การมีส่วนร่วมและระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างคนในชุมชนผู้อาศัยอยู่ในบ้านสัปปายะออยมูเซอ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 253 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 62.06 เพศชาย จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 37.94 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เฉลี่ยอายุ 41-50 ปี จำนวน 111 คน รองลงมา คือ เฉลี่ยอายุ 31-40 ปีจำนวน 71 คน และน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 24 คน พบว่าการมีส่วนร่วมและระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว 4 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวออยมูเซอ
อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก (n=253)

ด้าน	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	(S.D.)	แปลผล	ลำดับ
1	เสนอความคิด วางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว	3.52	.44	มาก	3
2	การดำเนินการและการปฏิบัติการ	3.45	.48	ปานกลาง	4
3	การได้รับผลประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	3.67	.21	มาก	1
4	ติดตามและประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	3.59	.67	มาก	2
รวม		3.55	.04	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอมะนัง จังหวัดตาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.55, S.D.=.40) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ลำดับแรกได้แก่ การได้รับผลประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย=3.67, S.D.=.21) รองลงมาคือ ติดตามและประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย=3.59, S.D.=.67) เสนอความคิด วางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย=3.52, S.D.=.44) และการดำเนินการและการปฏิบัติการ (ค่าเฉลี่ย=3.59, S.D.=.67) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอมะนัง จังหวัดตาก

1. แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอมะนัง จังหวัดตาก พบว่ามีความคิดเห็นว่าการอนุรักษ์และรักษาธรรมชาติ ใช้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและพันธุกรรมท้องถิ่นให้มีการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการควบคุมการใช้ป่าและน้ำที่โดยชุมชนเพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพแวดล้อมและเสื่อมคุณค่าธรรมชาติของพื้นที่นั้นมีความเป็นธรรมชาติถึงวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ มีพืชผักผลไม้ตามฤดูกาล ตลอดทั้งปี สามารถเป็นจุดขายได้ สอดคล้องกับ กุสุมา ผลาพรม (2561) ได้ศึกษางานวิจัย การพัฒนาธุรกิจชุมชนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอ จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปทางธุรกิจและสังคมของชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอ กลุ่มชาติพันธุ์มูเซอหรือลาหู่ ที่มีวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อ ภาษา ประวัติศาสตร์ ทัศนคติ ค่านิยม เป็นของตนเองมาอย่างยาวนาน มีความเคร่งครัดในวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตการอยู่กับป่า ดังนั้นมีการดำเนินวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสภาพทั่วไปในการดำเนินธุรกิจจะเป็นการผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ กาแฟมูเซอ ผักปลอดสารพิษ เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมและระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่าการได้รับผลประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการนำทรัพยากรที่มีมาใช้อย่างยั่งยืนในการท่องเที่ยวในชุมชนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะชุมชนบ้านส้มป่อยได้นำประโยชน์ของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เช่น น้ำตกมูเซอ จุดชมวิวดอยเขียน ดอยแม่หม้าย สวน โอโศคาโด ไร่กะหล่ำปลี ไร่สตรอเบอรี่ สอดคล้องกับเชอร์ลี อีเบอร์ Shirley Eber (Shirley, 1992) กล่าวว่า อนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอเพียง (Using resource sustainable) หมายถึง ต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ โดยมีส่วนร่วมในการลงมติให้มีการจัดกิจกรรม

ทางการท่องเที่ยวชุมชนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะชุมชนบ้านวังรีได้มีการปรึกษาหารือในส่วนของ คณะกรรมการชุมชนและประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคนสามารถร่วมเสนอความคิดเห็น วางแผน และตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมภายในชุมชน สอดคล้องกับ ฐิตาภา บำรุงศิลป์ (2565) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านวังรี จังหวัดนครนายก ในการ พัฒนาการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การดำเนินการและการปฏิบัติการ รongลงมา คือ เสนอความคิด วางแผนและตัดสินใจ ในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวการได้รับ ผลประโยชน์ในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวการติดตามและประเมินผลในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

2. ชุมชนควรมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประเมินการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมให้ สะอาดและสวยงามอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาด้านการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมที่เกิดจากการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน

บรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน. (2561). คู่มือการบริหาร โครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว

(OTOP Village) 8 เส้นทาง. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย.

กรมการพัฒนาชุมชน. (2561). หลายเสน่ห์หลากหลาย ผลิตภัณฑ์คู่มือการดำเนินงานโครงการ

หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) 8 เส้นทาง. กรุงเทพมหานคร :

กรมการพัฒนาชุมชน. (2561). เป็ดมิติใหม่ หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว. [ออนไลน์]. เข้า

ถึงได้จาก: <https://www.ryt9.com/s/prg/2880976> เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2562.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2560). ททท. ตอบโจทย์ท่องเที่ยวชุมชน. [ออนไลน์]. เข้า

ถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/content/1110939> เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม

2561.

- การพัฒนาการท่องเที่ยว แบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : เพรส แอนด์ ดีไซน์.ปรัชญากรณ์
 กุสุมา ผลาพรม และคณะ. (2561). “การพัฒนาธุรกิจชุมชนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษากลุ่ม
 ชชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอ จังหวัดตาก” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 เพชรบุรี. ปีที่ 8 ฉบับที่ 3. (กันยายน-ธันวาคม 2561).
- ชมพูนุท ภาณุภาส และคณะ. (2564). “ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอาหารตามอัตลักษณ์พื้นที่นคร
 แม่สอด จังหวัดตาก”. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน. ปีที่ 27 ฉบับที่ 2. (เมษายน-
 มิถุนายน 2564).
- จิตาภา บำรุงศิลป์. (2565). “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชน
 บ้านวังรี จังหวัดนครนายก”. วารสารวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. ปีที่ 3 ฉบับที่ 3. (กันยายน-ธันวาคม 2564).
- รุ่งราตรี อึ้งเจริญ และ ชวลีย์ ณ ถลาง. (2560). “การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ
 จังหวัดสมุทรสาคร”. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. ปีที่ 11 ฉบับที่ 1. หน้า 133-148.

Yamane, Taro. (1976). **Statistics: An introductory analysis**. (2nd ed.). New York:
 Harper and Row.

Likert, R. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale," in **Attitude
 Theory and Measurement**. New York : Wiley & Son.